

49 aastat ehk teekond Kebina talust Melbourne`i kaudu Hanilasse

Kaie Ilves

„Lääne Elu“, 1. juuli 2006

Lily Kocins tuli Austraaliast Hanilasse, et pidada oma 75. aastapäeva

Neljapäeval tähistas Austraalias Melbourne`s elav Lily Kocins Hanilas oma 75. sünnipäeva, mis algas jumalateenistusega Hanila Pauluse kirikus ning jätkus peolauas Hanila muuseumis.

Lily Kocins sündis 1931. aastal Läänemaal Paatsalu (praegu Hanila) vallas Kaitu külas Kebina talus.

Ta on Hanila valla aukodanik ja Hanila Muuseumi Seltsi auliige. Tema annetustest on loodud neli fondi, toetamaks Hanila valla kultuuri- ja hariduselu.

Tore tüdruk Lily

Kuigi Lily Kocinsi kodune keel on inglise keel, on tema eesti keel suurepärane. Ta räägib ja naerab palju. Kui küsida Lily Kocinsi kohta Hanila Muuseumi Seltsi esinaisal Laine Veskerilt, ei oska too esimese hooga öelda muud, kui et Lily on hästi tore tüdruk. Alles seejärel ja pärast pisukest mõttepausi hakkab ta kõnelema annetustest ja muust. Hanila raamatukogule on Kocins kinkinud sadu raamatuid oma ema ja tädi kogudest.

Hanila muuseumis on 1998. aastast tema annetustest sisse seatud Lily tuba, täis tema, ta vanaema, ema ja tädi käsitöid ning perekonnafotosid. Toas oli Lily Kocinsi ema Austraalias tikitud sohvatütu, tädi Austria põgenikelaagris voodilinnadest õmmeldud peeni pluuse ja kahest vanast kampsunist kokku kootud uus. Seal on Lily vanaema Eestis kootud villane suurrätik ja tikitud linad. Üldse sadakond eset. Muu hulgas ka väikese Liili Raadi Hanila algkooli IV klassi tunnistus, mille kellegi hoolas käsi Hanilas alles oli hoidnud.

Esimene Lily Kocinsi kingitus tuli Hanilasse kohapeale suure ringiga, nagu ta oma elukäiku järele aimates. Nimelt adresseeris Kocins paki Võru tallu ja ringiga Võru linnast see Hanilasse lõpuks ka jõudis.

Pikk teekond Austraaliasse

Lily Kocins ise lahkus Eestist 1944. aastal. Läks ühel viimastest laevadest. Kui mitte päris viimasel. „Vanaisa viis meid vankriga Virtsusse ja tuli ise tagasi. Ta jäi vanaemaga siia loomade eest hoolitsema,“ räägib Kocins. Minna tuli, sest Lily Kocinsi isa oli 1941. aastal langenud Rame lahingus Saksa poolel ja olnud Kaitseliidu liige, ema ja tädi aga naiskodukaitse liikmed. „Arvasime, et parem on põgeneda kui siia jääda.“

13aastane Lily Raad, tema ema Ida Koldof-Raad ja tädi Hilda sõitsid Saaremaale. Polnud teada, kas ja millal tuleb laev. Venelased olid juba Virtsus. Kui laev lõpuks tuli, pommitas venelane Kuramaalt, aga kell oli viis hommikul, ilm udune ja vihma sadas. Laev pääses puutumata.

„Kui sõda lõppes, olime Austrias ja venelane 70 kilomeetri kaugusel,“ ütles Kocins. Põgenikuaega peab Kocins elu raskeimaks.

Austrias oli Kocins viis aastat. Tädi Hilda, kes ütles, et tema mehele ei lähe ega kellegi sokke pese, sõitis Inglismaale ja abiellus. Lily sõitis emaga 1949. aastal Austraaliasse.

Nii kaugetele minekul oli kaks põhjust. Põgenikelaagris jäi Lily tiisikusse. „Arst, kes mind ravis, soovitas Austraaliat või Uus-Meremaad, sest sealne kliima on kopsudele parem kui kusagil mujal. Teiseks ütles ema, et kodumaad meil enam pole. Läheme siis nii kaugetele, kui saab.“ Austraalias Melbourne'is töötas Lily Kocins advokaadibüroos raamatupidajana, tema abikaasa oli kirikuõpetaja, läti koguduse õpetaja.

Austraaliast tagasi koju

Esimest korda jõudis Lily Kocins uuesti koju 49 aasta pärast, 1993, tuli kohe ka Hanilasse ja käis kõik tuttavad paigad läbi. Praegu käib ta Läänemaal iga kahe aasta tagant ja tunnistab, et ei tea, mis see küll on, aga miski tõmbab teda Hanilasse.

Austraalia on rohkem kodu. „Ma olen seal lihtsalt palju kauem elanud. Ma ei usu, et saaksin elada päris siin. Juba sellepärast, et kui teeb 25° külma, siis läheb asi kahtlaseks.“

Melbourne'is on majad nagu Nõmmel, ees lilled ja taga võib kapsaaeda pidada, aga viimases jääb Lily Kocinsi tegevus nõrgaks. „Meil on nii, et kui sa tahad midagi kasvatada, siis tuleb kogu aega kasta. Kui tuleb 42° sooja, siis ei kannata aed seda mitte väga kaua välja.“

Soojus Lily Kocinsile meeldib. Hanilaski käib ta ikka suvel, sünnipäeva paiku. Inimesed on on Hanilas Kocinsi sõnul head ja nüüd tuleb ta juba mõnda aastat Hanilassegi nagu koju.

Lapsepõlvepaika toetab kolm Lily Kocinsi fondi. Üks isa, teine Kebina talu naiste ja kolmas tädi mälestuseks. „Neljas fond on veel, minu nime peal, ja raha on seal juba sees, aga välja sealt enne midagi ei maksta, kui ma surnud olen.“

Selle kiire asjaga on Lily Kocinsil aega küll. „Minu ema suri, kui oli 93 aastat vana. Ka vanaema suri 93aastaselt ja tädi. Mina hoian perekonnatraditsiooni alal ega kavatsen samuti enne surra.“ Seda öeldes on ta üsna selle tüdruku moodi, kelle Lily tädi, Nehatu algkooli õpetaja, ikka üles otsis, kui keegi lastest pahandust oli teinud, ja küsis: „Lily, kus sina sel ajal olid?“ Kui oli selge, et Lily hing on puhas, hakati alles õieti süüdlast otsima.

Lily Kocinsi annetustest loodud fondid:

Aleksander Raadi fond (2004)

Lily Kocinsi isa mälestuseks

Toetab Orissaare gümnaasiumi lõpetanud noori haridustee jätkamisel. Eelistatud on Valjala vallast pärit noored. Põhikapitali suurus 201 776 krooni.

Kebina talu naispere fond (2004)

Lily Kocinsi kodutalu ja perekonna mälestuseks. Toetab Lihula gümnaasiumi lõpetanud noori haridustee jätkamisel. Eelistatud on Hanila vallast pärit noored. Põhikapitali suurus 201 776 krooni.

Hilda Koldof-Simmi mälestusfond

Lily Kocinsi tädi mälestuseks

Toetab Kõmsi lasteaia-alkkooli ja EELk Hanila Pauluse kogudust. Põhikapitali suurus 292 294 krooni.

Lily Kocinsi (Liili Raadi) fond (2004)

Toetab Hanila valla kultuurielu.

Põhikapitali suurus 114 171 krooni.

Lily Kocins Hanila muuseumis (Arvo Tarmula foto)